

O'ZBEKISTONDA YANGI EKSTREMAL TURIZM TURLARNI JORIY
ETISH TAKLIFLARI

Mamatsoliyev Jo'shqin

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti 3 kurs talabasi.

Guruh: TOUE31

Ilmiy rahbar: Nurmatova Sitora

Anotatsiya: Ushbu maqolada biz yurtimizda ekstimal turizmning bugungi holati, uning mamalakat iqtisodiyoti uchun ahamiyati va rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun hal qilish kerak bo'lgan vazifalarni haqida takliflar beramiz. Ekstimal turizm mavzusini ochib berishda va yaratib berishda ma'lumotlarni to'plash uchun aralash ilmiy tadqiqot metodikasi usuli qo'llanildi, olingan natijalar asosida siyosat va qoidalar, iqtisodiyot, marketing, menejment, hukumatning munosabati, tajriba va ishchi kuchi, ob'ektlar va diqqatga sazovor joylar, shuningdek, infratuzilma muammolari ekstrimal turizmni rivojlantirish uchun asosiy to'siqlar sifatida ko'rib chiqiladi. Va shu asosida O'zbekistonda ekstimal turizmni rivojlantirish uchun takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: biznest va ekstimal turizm, havo transporti, sharsharalar, avtomobil, , alpinizm.

KIRISH:

Hozirgi kunda ekstimal turizm sohalari juda ham tez rivojlanayotgan sohalardan biridir, iqtisodiyoti rivojlanga davrlarda ushbu sohalari yani ekstimal turizm ushbu turi davlat iqtisodiyotiga har yili milliyonlab foyda olib kiriyapti. Prezidentimiz shavkat Mirziyoyev oz nutqida: “Turizm – iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish holda, ushbu tarmoqni yanada takomillashtirish zarur buni davrning o'zi taqozo etmoqda deb ta'kidlab o'tdi. Bu sohani rivojlantirish va mavjud imkoniyatlarni samarali va resurslari imkoniyat darajasida takomillashtirish kerakligini takitlab o'tadi. Tarixga yuzlasnsak 1980-1990 yillarda yoshlar o'rtasida yangi Risk yoki adrenalin bilan birga hayotga qarashi o'zgaradi. Hozirgi kunlarda ekstrimal turizmning 25 dan ortiq turi mavjud va yoshlar orasida juda ham ommobop sport turiga aylanib bormoqda meni o'ylashib bo'yicha ekstimal turizm sahasi yaxshi rivojlansa yurtimizga juda ham ko'p foyda olib kelardi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 22-fevral kuni videoselektor yig'ilishi o'tkazildi. Unda xorijiy turistlar oqimini ko'paytirish va ichki turizmni yanada rivojlantirish, sayyohlik xizmatlarini yaxshilash va turlarini kengaytirish bo'yicha ko'rilayotgan choralar natijadorligi tanqidiy tahlil qilindi. Mamlakatimiz turizm sohasida ulkan salohiyatga ega bo'la turib, uzoq yillar bu imkoniyatdan to'liq va samarali foydalanilmadi. Turizm rivoji uchun qulay iqtisodiy va tashkiliy-huquqiy shart-sharoitlar yaratilmadi, hamma o'z bilganicha faoliyat yuritib keldi. Davlatimiz rahbarining 2016-yil 2-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga muvofiq, sayyohlik mamlakatimiz iqtisodiyotining strategik tarmog'i sifatida belgilandi.

Prezidentning 2017-yil 16-avgustdagi qarori bilan 2018-2019-yillarda turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar dasturi tasdiqlandi. Joriy yil fevral oyining o'zida Prezidentning shu sohaga doir 4 ta muhim hujjati qabul qilingani davlatimizning turizm rivojiga yuksak e'tiboridan dalolat bo'ldi. Ushbu hujjatlar bilan sohada yig'ilib qolgan muammolarni hal etish, turizm salohiyatini oshirish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilandi, ichki turizmni yanada rivojlantirishga ko'plab imtiyozlar, yengilliklar berildi. Shavkat Mirziyoyev turizmning iqtisodiyotdagi o'rnini alohida ta'kidlab, mamlakatimizda bu boradagi ahvol va sohani rivojlantirish bo'yicha ko'rilayotgan choralar samaradorligini birma-bir tahlil qildi. Yig'ilishda 2017-yilda O'zbekistonga qariyb 2 million 700 ming turist tashrif buyurgani aytili. Bu ko'rsatkich sifat jihatidan tahlil qilinib, qarindoshlarini ko'rish, davolanish, o'qish yoki tijorat kabi maqsadlarda kelayotganlar ko'pchilikni tashkil etishi ta'kidlandi.

Joriy yilning 10-fevralidan boshlab Yaponiya, Janubiy Koreya, Singapur, Malayziya, Indoneziya, Turkiya va Isroildan kelayotgan turistlarga mamlakatimizda 30 kungacha vizasiz bo'lishga ruxsat berildi. Bundan tashqari, 39 mamlakat fuqarolariga viza berish tartibi soddalashtirildi. 2018-yil 1-iyuldan elektron vizalar joriy qilindi. Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasiga tegishli vazirlik va idoralar bilan birgalikda, turizmning barcha istiqbolli yo'nalishlarida sayyohlar sonini ko'paytirish, turizm xizmatlari real eksportini 5 yil ichida kamida ikki barobar oshirish vazifasi qo'yildi.

Asosiy qism: O'zbekistonda ekstremal turizmning rivojlantirilishi xizmatlarining yanada kengaytirilishi va uni muvozanatli va ekologik ravishda o'rganishning o'ziga xos muammolari mavjud. Shu bilan birga, ekstremal turizmning rivojlantirilishida tashkil etilgan muhim qadam - O'zbekiston bo'ylab sayohatlar uchun xalqaro marketing strategiyalarini amalga oshirishdir. Bu strategiyalar, O'zbekistonda turizmni yanada kengaytirish va O'zbekistonga kelgan sayohatchilar sonini oshirishga yordam beradi. Boshqa bir muhim tushuncha, ekstremal turizmning rivojlantirilishi bilan bog'liq ekologik ta'sir va saqlanish muammolari. Ekstremal turizm turlari odatda o'z ichiga avtomobil, mototsikl, karting, ushbu usullar bilan bog'liq turadigan ekologik muammolarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, turizm muassasalari, boshqa iqtisodiy faoliyatlar bilan bog'liq talablarni qondirish va shu kabi ekologik ta'sirni pastga olib kelishni talab qiladi. Bundan tashqari, O'zbekistonda ekstremal turizm turlari uchun infrastruktura yaratilishiga ham e'tibor berish kerak. Masalan, ta'minlangan va qulay mehmonxona va bog'cha xizmatlari, turizm ob'ektlari va turizmga mos keluvchi ko'rsatkichlarga ega bo'lish, yaxshi yolda yurish yo'llarini yaratish va boshqa imkoniyatlar bilan bog'liq muhim qadam bo'ladi.

Barcha muammolar va talablar ko'rib chiqilishi kerak, bu esa ekstremal turizmni rivojlantirishga yo'l ochishda yuqori darajada muhimdir:

Ekstremal turizm - turizmning aniq ma'noda bo'lmagan, bir qancha harakatlar va avlodlar qamrab olgan turdir. Parashudlik - faoliyatning, shu jumladan turizmning yuqori standartlarini va omilarni qondirish uchun zarur bo'lgan muhim o'zgarishlardan tashkil topishi. Sakrash - o'z faoliyati va oziqlari o'zgartirgan va uning ta'sirini kamaytirgan turizm turi. Turistik maslahatchilar - turizm sohasida kasbiy xodimlar, yangiliklarni kuzatish va

yuritish, tashqi va ichki siyosatni baholash, turizmning ohanglari, sifat va sifatini qondirishni o'rganish va boshqa vazifalarni o'z ichiga olgan kasbli shaxslar. Turizmning ekologik ta'sirini baholash - turizm faoliyati o'zaro aloqada bo'lgan ekologik tarmoqlar va ob'ektlarining o'ziga xos ta'sirlarini tahlil qilish uchun amaliyotlar. jahon sifati standartlari - turizm sohasidagi xizmatlarni takomillashtirish va o'z sifatini oshirishning o'ziga xos yuritilishi, turistik maslahatchilar uchun turli kurslar tashkil etiladi.

Madaniy turizm - O'zbekistonda tashqi va ichki turizmning mustaqil qismi bo'lib, madaniy, tarixiy va turli xil san'at turlarini o'z ichiga oladi.

Texnologiyalarni qo'llash - texnologiyalar o'z foydalanishining yanada kengaytirilishi, turistik maslahatchilar uchun alohida dasturlar yaratilishi va turizmning ijtimoiy o'qibati bo'yicha ko'plab yuksak darajali tajribalar. Ma'muriy - yuridik, moliyaviy va boshqa tuzilmalar turizm faoliyati sifatini oshirish, xizmatlarning turli ko'rinishlari, statistik ma'lumotlarni jalb qilish va turizmning boshqa muammolarini yechishda ishtirok etish. Reklama va marketing - turistik mahsulotlar va xizmatlarning reklamasi va marketinqini olib borish uchun turli xil texnologiyalardan foydalanish. Ekstremal turizm O'zbekistonda o'rni katta bo'lgan bir soha hisoblanadi. Bu turizm turi, oddiy turizmning o'zidan farq qiladi, chunki u odatda riskli, qattiq va qo'rqinchli aktivliklar bilan bog'liq. Ekstremal turizm turlari orqali, sayohatchilar o'z o'zlarini sinab ko'rishlariga, jiddiy darajada adrenalinni his etishlariga, dunyoni yangi tarzda ko'rishlariga va tabiatni ko'proq tajribalashlariga imkon beriladi. Ekstremal turizm turlari O'zbekistonda juda keng ko'lamda amalga oshiriladi, shu jumladan quyidagi turistik aktivliklar: Suv va dengiz sportlari, shu jumladan rafting, kano, suv sefaraligi, suzish va boshqalar. Moto turlar, shu jumladan mauntinbayking va chopper turlari. Yadro qayta ishlangan maydonlarda (Chimkent kabi) boshqa dunyo davlatlarida mavjud bo'lmagan tanqislik va boshqa ekstremal sport turlari. Ekstremal turizmning muhim xususiyatlari quyidagilardir:

Avvalgi tajriba talab etilmaydi. Risk va kamchiliklar oshiriladi. Hujjat va buyruqlar hisobiga amal qilinishi kerak. Tayanchlar, suzishlar va boshqa turli xil turlarning ko'pida yo'zma-mutaxassis xodimlar qatnashishi talab etiladi. Tashqi vaziyatlar va tabiat ko'rinishlari har qanday vaqt o'zgarishi mumkinligiga ega bo'lgan xususiyatlar. O'zbekistondagi ekstremal turizm turlarining amalga oshirilishi, madaniy turizm, sekin va tarixiy turizm turlariga nisbatan kam bo'lsa-da, bu sohada katta rivojlanish va ko'proq xalqaro sayohatgohlarini jamlashga imkon beradi. Ekstremal turizmning O'zbekistonda yuqori tashxislangan joylari quyidagilardir: Beldersoy quruq joyi - Toshkent shahridan faqat 20 km masofada joylashgan bu quruq joyi, O'zbekistonning eng sevimli sayohatgohlaridan biri hisoblanadi. Beldersoyda paraplan va delta-skayning yanada ko'proq ko'p yil davom etgan turlari amalga oshiriladi. Chimgan - Buxoro viloyatida joylashgan bu joy, qayta ishlangan maydonlarda ekstremal turizmning o'ziga xos tur turlari bilan mashhur hisoblanadi. Chimganda sayohatchilar paraplan, delta-skay, tayanch va bali-balan jarayonlarida, suv sportlari turlarida, hiking va tachkiqni bajara oladilar. Charvak dengizi - Toshkent shahridan 80 km masofada joylashgan bu dengiz, O'zbekistonning eng katta yirik suv omboridir. Charvak dengizida suv sportlari turlari amalga oshiriladi, shu jumladan suv

sefuraligi, kano, rafting va boshqalar. Zaamin Tabiat Heykali - Zaamin, Jizzax viloyatida joylashgan bu tabiat parki, O'zbekistonning eng qadimiy va maqbul sayohatgohlaridan biri hisoblanadi. Bu joyda hiking, tayanch, suv sportlari turlari, mauntinbayking va boshqa ekstremal sport turlari amalga oshiriladi. Nuratau daglari - Nurata shahrida joylashgan bu daglar, O'zbekistonning eng jannat kasblaridan biri hisoblanadi. Nuratau daglarida hiking, tayanch, mauntinbayking va boshqa ekstremal sport turlari ko'p amalga oshiriladi. Ekstremal turizm O'zbekistonda keng ko'lamda rivojlanmoqda va sayohatchilar uchun ko'proq imkoniyatlar yaratilmoqda. Shuningdek, bu turizm turi O'zbekistonning tabiiy boyliklari va suv resurslari bilan o'xshash ko'rinmaydigan tarzda ham sayohatga qiziqarli imkoniyatlar yaratadi. Ekstremal turizmning O'zbekistonda yuqori tashxislangan tur turlari quyidagilardir: Aydarkul dengizi - Jizzax va Navoiy viloyatlari orasida joylashgan bu dengiz, O'zbekistonning boshqa joylariga nisbatan ozodligi bilan ajralib turadi. Aydarkul dengizida sayohatchilar suv sportlari turlariga qatnashishlari mumkin, shu jumladan suv sefuraligi, kano, rafting va boshqalar. Qizilqum qumidagi sargardonlar - O'zbekistonning sharqiy qismidagi Qizilqum qumidagi sargardonlar, ayrim sayohatchilar uchun ekstremal turizmning o'ziga xos ko'rsatkichlari hisoblanadi. Sargardonlarda buggy safarilari, sahara safarilari, yelkan va boshqa ko'chirmali turlar ko'p amalga oshiriladi. Uhum jaylari - Buxoro viloyati jamlanishida joylashgan bu joylar, ekstremal turizmning yangi yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Uhum jaylarida hiking, tayanch, mauntinbayking va boshqa ekstremal sport turlari amalga oshiriladi. Boysun tog'lari - Surxondaryo viloyati tomonidan qamrab olgan Boysun tog'lari, O'zbekistonning qadimiy qishloq aholisi, tabiiy boyliklari va ko'pgina ekstremal sport turlari bilan mashhur hisoblanadi. Boysun tog'lari mauntinbayking, hiking va boshqa turlar uchun zamonaviy sharoitlarga ega. Baysuntau daglari - Surxondaryo viloyati Baysun tumani jamlanishida joylashgan bu daglar, O'zbekistonning eng butunligi hisoblanadi. Baysuntau daglarida hiking, tayanch, mauntinbayking va boshqa ekstremal sport turlari ko'p amalga oshiriladi. Ekstremal turizm O'zbekistonda sayohatchilar uchun ko'proq imkoniyatlar yaratadi va sayohatchilar tabiiy boyliklar, qadimiy va tarixiy joylar, zamonaviy sport turlari bilan tanishishadi. Maqola O'zbekistonda ekstremal turizmning parashuddan sakrash turi bo'yicha yozilgan. Ushbu maqolada O'zbekistonda ekstremal turizm turlari haqida ko'p malumot berilgan. Maqolada, ayrim sayohatchilar uchun Aydarkul dengizi, Qizilqum qumidagi sargardonlar, Uhum jaylari, Boysun tog'lari va Baysuntau daglarining ekstremal turizm turlariga mos kelishlariga dair tafsilotlar aytiladi. Bundan tashqari, maqolada O'zbekistonda ekstremal turizmni rivojlantirish uchun yaratilgan sharoitlar, ularning muhimligi va turizm sohasida xalqaro tajribalar keltirildi. Shu bilan birga, maqolada turizm sohasining yanada rivojlanishi, uning ekologik ta'siri va saqlanishiga qaratiladigan muammo va talablar ham ko'rsatilgan.

TAHLIL

1. Amerika qo'shma shtatalari: Qo'shma SHTatlar eksrimal turizm bo'yicha yetakchi yo'nalish bo'lib, har yili o'zning tematik parklari, kazinolari tog' zonalari bilan festevallar tadbirlar orqasidan millionlab mehmonlarni jalb qiladi.

2. Fransiya:fransiyada o'zining boy madaniy meroslari, jahon darajasidagi muzeylari va disneylend Parij kabi mashhur istirohat bog'lari bilan mashhur.

3. Birlashgan Arab Amirliklari: BAA da dunyodagi eng hashamatli mehmonxonalar savdo markazlari va ko'ngilochar maskanlar, jumladan dunyodagi eng baland bino Burj xalifa va Dubay savdo markazi joylashgan.

4. Trekking-turizmi : Janubiy Koreya tog'lari va tabiati esa, trekking turizmi uchun ideal joydir. Bu yerlarda sayr qilish va uyqudagi tabiatining zarafatini his qilish imkoniyatlari bor.

5. Yaponiya: Yaponiya o'zining anime va manga video o'yin arkadalari va Tog'lari bilan dunyoga mashxur yoponiyaning 90% tog'li joyda joylashgan.

6. Kyop'lak -turizmi: Yaponiyada Kyop'lak-turizmi shakllanayotgan turdagi bitta turi hisoblanadi. Bu tur, qish kuni qo'lida buz bo'ylab sayr qilish, buz cho'zish va boshqa ko'plab kyop'lak sport turlari orqali adrenalin darajasini oshirishga yo'l qo'yadi.

Bu mamlakatlarni O'zbekiston bilan solishtirganda shuni ta'kidlash kerakki, O'zbekiston hali ham eksrimal turizm industriyasini rivojlantirmoqda. O'zbekiston o'zining boy madaniy merosi, tarixiy arxitekturasi va ajoyib tabiat manzaralari bilan mashhur bo'lsa-da, sayyohlar uchun ko'ngilochar va hordiq chiqarish imkoniyatlarini hali to'liq ishlab chiqmagan. Biroq O'zbekiston turizmni rivojlantirish bo'yicha qadam tashlamoqda, hukumat infratuzilmaga sarmoya kiritmoqda, mamlakatning o'ziga xos madaniy boyliklarini targ'ib qilmoqda va yangi turizm yo'nalishlarini rivojlantirmoqda. Investitsiyalar va rivojlanish davom etar ekan, O'zbekiston mintaqadagi ekstimal turizm bo'yicha yetakchi yo'nalishga aylanish salohiyatiga ega.O'zbekistonda ekstimal turizmning rivojlanmaganligining yana bir sababi reklama va marketing yaxshi yo'lga qo'yilmaganligi. Mamlakatning turizm idoralari O'zbekistonning ekstimal turizm industriyasini ham ichki, ham xalqaro miqyosda targ'ib qilish borasida yetarlicha ish olib borilmagan. Oqibatda ko'pchilik sayyohlar mamlakatda mavjud ekstimal imkoniyatlardan bexabar va ular O'zbekistonni ekstimal turizm manzili sifatida ko'zdan kechirishga moyil emas. Bundan tashqari, ekstimal turizimining mavsumiyligi .Boshqa davlatlar bilan solishtiradigan bo'lsak u yerda eksrimal turizimini har bir turi rivojlangan va eng kereglisi mavsumsizligi istalgan vahtda istalgan mavsumda borsa bo'ladi lekin bizda haligacha imkoni yo'q shu sababli O'zbekistonda ekstimal turizmning rivojlanmaganligining yana bir sababidir.Mamlakatdagi ekstimal ob'ektlarning aksariyati an'anaviy madaniy tadbirlar, masalan, xalq musiqasi va raqs tomoshalari, tarixiy joylar bilan cheklangan. Ushbu tadbirlar muhim bo'lsa-da, lekin barcha sayyohlar uchun, ayniqsa, zamonaviy va xilma-xil ekstimal joylarni qidirayotgan sayyohlar uchun yoqmasligi mumkin.Yana bir muammo – ekstimal sohani rivojlantirish bilan O'zbekistonning madaniy merosini asrab-avaylash bilan muvozanatni saqlash zarurati. Mamlakatning tarixiy diqqatga sazovor joylari sayyohlar uchun katta qiziqish

uyg'otsa-da, yangi ekstimal ob'ektlarning qurilishi bu joylarning haqiqiyli va jozibasini buzishi mumkin. O'zbekistonda ekstimal turizmni rivojlantirishga ko'maklashish uchun hukumat va turizm organlari bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirishi mumkin. Birinchidan, ular butun mamlakat bo'ylab tematik bog'lar, akvaparklar va boshqa dam olish markazlari kabi zamonaviy va xilma-xil ekstimal ob'ektlarni qurishga sarmoya kiritishlari mumkin. Ushbu ob'ektlar ko'proq sayyohlarni, ayniqsa, ekstimal joylarni qidirayotgan bolali oilalarni jalb qiladi. Hukumat O'zbekistonning ekstimal turizm industriyasini targ'ib qilish va marketingi uchun ko'proq mablag' ajratishi mumkin. Ular xalqaro sayyohlik agentliklari va turoperatorlar bilan hamkorlik qilib, mamlakatning ekstimal imkoniyatlarini namoyish etishlari va O'zbekistonga ko'proq sayyohlarni jalb qilishlari mumkin. Yana bizdagi bir qancha turfirmalar bilan bog'liq bo'lgan muammolarni ko'rib chiqamiz.

Birinchidan, respublikada turizm sohasida faoliyat ko'rsatayotgan ayrim kompaniyalarning monopollashganlik xarakteriga ega ekanligi. Ma'lum bir sabablarga ko'ra, ushbu kompaniyalar tarkibidagi ob'yektlarning xususiyashtirilish jarayoni ancha sust amalga oshirilmogda. Bundan tashqari, yangi tashkil qilinayotgan kichik turistik firmalarning ayrimlari ham yirik turistik kompaniyalarda mavjud imkoniyatlarning ko'pchiligiga ega emas;

Ikkinchidan, turizm sohasida yuqori malakali kadrlarning yetishmasligi oqibatida yangidan-yangi kichik turistik firmalarning tashkil etilishi va samarali faoliyat ko'rsatishi ancha dolzarb muammoga aylanmogda;

Uchinchidan, respublika viloyatlari va tumanlarining ko'pchiligida mahalliy vakillik organlarida faoliyat ko'rsatayotgan amaldorlarning turizmni iqtisodiyotiga qo'shadigan hissasini to'g'ri baholay olmasligi natijasida va ularning ishga eskicha tafakkurda yondashishlari turistik firmalarning tashkil etilishi, shuningdek, turizm bozoriga bilvosita ta'sir ko'rsatadigan kichik va xususiy biznes bilan shug'ullanuvchi turistik korxonalarining ochilishiga beparvolik bilan qaralmogda;

To'rtinchidan, yangi tashkil etilgan turistik firmalar tor faoliyat doirasi bilan cheklanib qolmogda. Bundan tashqari ular "O'zbekturizm" milliy kompaniyasi uchun an'anaviy hisoblangan ayrim xizmat turlaridan tashqariga o'tishmayapti. Buning natijasida, bu firmalarning xorijiy turistlar tomonidan qiziqish bilan e'tirof etilishiga yetarlicha imkon yaratilmayapti. Agarda turistik firmalar noan'anaviy xizmat turlari, masalan, mamlakatimizning go'zal va serjilo tabiatiga o'zaro ajoyib sayohatlarni uyushtirish, turistlar uchun mahalliy qishloqlar va ovullarda xalq milliy urf-odatlari bilan tanishtirish ekskursiyalarini tashkil etish, shuningdek, turistlar uchun milliy ruhdagi konsert va tomoshalarni uyushtirish kabi xizmat turlarini tashkil etishsa ular o'z oldilariga qo'yg'an maqsadlariga erishishlari mumkin.

Beshinchidan, mahalliy hunarmandchilik mahsulotlarini, milliy ruhdagi kiyim-kechaklarni, milliy taomlarni va boshqa shu kabilarni ishlab chiqarish eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, xususiy turistik firmalar turizm xizmatlar bozorini jadal sur'atlarda va sifatli rivojlanishi uchun nihoyatda muhim

ahamiyatga egadir. Mamlakatimizda bozor iqtisodiyotiga mos turizm infratuzilmasi endi rivojlanayotganligi bois xususiy turistik firmalarning deyarli barchasi kichik tadbirkorlik sub'yektlari hisoblanadi. Xorijiy mutaxassislarining baholashlariga ko'ra, O'zbekistonda hukm surayotgan osoyishtalik, yurtimizning qadimiy madaniy yodgorliklari va go'zal tabiati mamlakatga har yili 2-2.5 mlngacha bo'lgan turistlarni tashrif buyurishi uchun imkon yaratadi. Buning uchun bunday katta hajmdagi turistlar oqimini qabul qilish imkoniyatiga ega bo'lgan xususiy mulk shaklidagi otellar, kempinglar, mehmonxonalar, turistik bazalar tizimi va boshqa shu kabilarni yaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Yana shuni ta'kidlash kerakki, hukumat ushbu sektorga sarmoya kiritgan kompaniyalarga soliq imtiyozlari, subsidiyalar va boshqa imtiyozlar berish orqali ko'ngilochar turizm sanoatiga xususiy sektorni jalb qilishni rag'batlantirishi mumkin. Bu ko'proq investorlarni jalb etish va O'zbekistonda ko'ngilochar turizmni rivojlantirishga turtki bo'ladigan qulay ishbilarmonlik muhitini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda ekstimal turizmni rivojlantirish bo'yicha ba'zi potentsial xulosalar va takliflar:

1. Infratuzilmaga sarmoya kiritish: O'zbekiston turistlarni jalb qilish uchun mehmonxonalar, transport va ekstimal ob'ektlar kabi infratuzilmaga sarmoya kiritishi kerak.

2. Turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish: O'zbekiston nafaqat tarixiy va madaniy turizmga e'tibor qaratishi, balki sayyohlik mahsulotlarini festivallar, tematik bog'lar, atraktsonlar, aquaparklar va sport tadbirlari kabi ko'ngilochar va ekstimal tadbirlarni ham o'z ichiga olishi kerak.

3. O'zbekiston madaniyati va an'analarini targ'ib qilish: O'zbekiston o'z madaniyati va an'analarini an'anaviy musiqa, raqs va oshxona kabi ko'ngilochar va eksrimal tadbirlar orqali namoyish qilishi mumkin.

4. Xususiy sektor bilan hamkorlik: Hukumat ekstimal turizmni rivojlantirish uchun xususiy sektor bilan hamkorlik qilishi kerak. Xususiy sektor ko'ngilochar ob'ektlar va tadbirlarni rivojlantirish uchun tajriba va resurslarni jalb qilishi mumkin.

5. Barqarorlik: eksrimal turizmni rivojlantirish barqaror tarzda amalga oshirilishi kerak. Bunga ekologik toza amaliyotlarni qabul qilish va O'zbekistonning madaniy va tabiiy merosini asrab-avaylash orqali erishish mumkin.

6. Texnologiyani qabul qilish: O'zbekiston tashrif buyuruvchilar tajribasini yaxshilash uchun texnologiyani qo'llashi kerak. Buni virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat va mobil ilovalardan foydalanish orqali amalga oshirish mumkin.

7. Xavsiz va mavsumsizligi: Shu bilan birga sayyohlarni o'zgacha tematik joylar, parklar, bog'lar, aquaparklar, xavsiz atraktsonlarimiz va mavsumiylikini muammolarini yo'qotsak sayyohlar xohlayaotgan narsani bera olsak, biz ham O'zbekistonga ko'p turistlarni qabul qila olamiz va turizmni yaxshigina rivojlantira olamiz.

Xulosa qilishimiz kerakki, O'zbekistonda ekstremal turizm turlari keng o'zgaruvchilar bilan keng rivojlanmoqda va sayohatchilar uchun yana ko'p imkoniyatlar

yaratmoqda. Turizm sohasi rivojlanishi esa ko'p muammolar va talablarni bajarishni talab qiladi, bu esa shuningdek, ta'sirli ekologik va ijtimoiy ta'sirlarga ega bo'lishi kerak.

Tabii, O'zbekistonda ekstremal turizmning rivojlantirilishi xizmatlarining yanada kengaytirilishi va uni muvozanatli va ekologik ravishda o'rganishning o'ziga xos muammolari mavjud. Shu bilan birga, ekstremal turizmning rivojlantirilishida tashkil etilgan muhim qadam - O'zbekiston bo'ylab sayohatlar uchun xalqaro marketing strategiyalarini amalga oshirishdir. Bu strategiyalar, O'zbekistonda turizmni yanada kengaytirish va O'zbekistonga kelgan sayohatchilar sonini oshirishga yordam beradi. muhim qadam bo'ladi.

Barcha muammolar va talablar ko'rib chiqilishi kerak, bu esa ekstremal turizmni rivojlantirishga yo'l ochishda yuqori darajada muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. Djuraevna R. M. et al. Development Prospects for Digital Economy Development in Uzbekistan //Academic Journal of Digital Economics and Stability. – 2021. – C. 58-64
2. Raimova M. D., ogli Makhatov S. I. DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT PRIORITIES IN UZBEKISTAN //Journal of Central Asian Social Studies. – 2021. – T.

2. – №. 02. –C. 160-168.

3. Yakubova Shamshinur Shukhratovna. "Innovative Approaches for Modeling the Impact of Monetary Policy on Economic Development." Academic Journal of Digital Economics and Stability (2021): 311-318.

4. Bozarov E., Babayeva L. TURIZM SOHASIDA KLASTERLARNING SAMARASI VA AHAMIYATI //Scientific progress. – 2021. – T. 2. –№. 6. –C. 208-212.

5. G'Ulomxasanov E., Ruziyev B., Akramov S. TURIZMDA DESTINATSIYA //Scientific progress. – 2022. – T. 3. –№. 1. –C. 143-150.
6. Gulomkhasanov E., Uktamova U., Akramov S. DEVELOPMENT OF ECOTURISM IN UZBEKISTAN //Scientific progress. – 2021. –T. 2. –№. 8. –C. 614-617.

6. Gulomkhasanov E., Uktamova U., Akramov S. DEVELOPMENT OF ECOTURISM IN UZBEKISTAN //Scientific progress. – 2021. – T. 2. –№. 8. –C. 614-617.

9. Normatova, S. A., Botirov, M. T., Ruzmatova, K. K., & ugli Mamarasulov, J. O. Hygienic Basis for Contamination of Food Products and Production of Dairy Products Until 2030. International Journal of Health and Medical Sciences, 4(1), 123-128.

10. Botirov, M. T., Normatova, S. A., NIZAMETDINOVA, M., SHODMONOV, U., & MAMARASULOV, J. (2021). INFLUENCE OF OIL AND OIL PRODUCTS ON LIVING ORGANISMS AND METHODS OF SOIL PURIFICATION FROM OIL PRODUCTS. Asian Journal of Advances in Research, 28-32.

11. Mamarasulov, J. (2022). FABACEAE FAMILY IN FLORA IN THE FERGANA VALLEY, RARE SPECIES OF ASTRAGALUS. Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences, 2(11), 117-119.

12. Abarjon o'g'li, A. A., & Barchinoy, M. (2022). YER USTI VA OSTI SUVLARINI IFLOSLANTIRUVCHI ASOSIY MANBALAR. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(20), 216-219.
13. Abarjon o'g'li, A. A. (2022). SHAHARLASHUV JARAYONINI ATROF-MUHITGA TA'SIRI. INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022, 2(14), 70-73.
14. Madaminovna, K. S., Furkatovna, G. M., & Adakhamjon, A. (2023). SIGNIFICANCE OF SOIL FERTILITY IN FERGANA REGION. Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(4), 1320-1324.
15. Akramov, A. (2022). USE OF DIDACTIC GAME TECHNOLOGIES IN TEACHING ECOLOGICAL SCIENCE. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(12), 559-562.
16. Madina, G., & Adakhamjon, A. (2021). Conservation of flora. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(11), 195-198.
17. Халматова, Ш Усманова, Т., & Акрамов, А (2022). Экологические последствия воздействия человека на растительный и животный мир. theory and analytical aspects of recent research, 1(5), 547-554.
18. Ahmedova, D., & Akramov, A. (2021, July). USE OF MODERN TECHNOLOGIES IN THE EDUCATION SYSTEM. In Конференции.
19. Nishonboyev, A., Tukhtasinov, T., & Ro'zikov, M. (2023). WAYS TO FORM INDEPENDENT THINKING OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING MATHEMATICS. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(3), 49-51.
- 20 Nishonboyev, A., Tukhtasinov, T., & Ro'zikov, M. (2023). WAYS TO FORM INDEPENDENT THINKING OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING MATHEMATICS. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(3), 49-51.

